PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 343 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, nedelja, 14. julija 1946 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-I. Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

V dvanajstih dneh stavke je antifašistično ljustvo Julijske krajine in Trsta ponovno dokazalo, da je vsak poizkus novega fašizma, povzpeti se na stare, izgubljene položaje, če treba tudi z metodami političnega banditizma, za vedno obsojen na polom.

Do popolnega uničenja fašizma

Po dvanajstih dneh stavke je antifašistično ljudstvo zopet vrnilo na delo. Stavka je prekinjena, borba proti fašizmu se nadaljuje.

Delovno ljudstvo se je vrnilo na delo z zavestjo, da je vredno tradicij antifašistične borbe in popolnoma kos vsem nalogam, ki mu jih ista borba stavlja danes pod pritiskom organiziranih fašističnih tolp.

V dvanajstih dneh stavke je antifašistično ljudstvo Julijske krajine in Trsta ponovno dokazalo, da je vsak poizkus novega fašizma povzpeti se na stare, izgubljene položaje, če treba tudi z metodami političnega banditizma, za vedno obsojen na polom. Slovansko in italijansko antifašistično ljudstvo je s svojo stavko dokazalo, da je v obrambi pred vandalskim nastopom opogumljenega neofašizma ohranilo isto enotnost, strnjenost in borbenost, ki so njegovo borbo označevale tačas, ko je antifašizem pomenil največjo požrtvovalnost v Narodno osvobodilni borbi. Slovansko in italijansko antifašistično ljudstvo je s svojo stavko ponovno dokazalo, da je antifašistična vez in solidarnost med mestom in podeželjem tako trdna in globoka, da je še tako brutalen nastop novega fašizma ne more zrahljati, nasprotno lahko jo samo še bolj utrdi in poglobi. Slovansko in italijansko antifašistično ljudstvo je s svojo stavko ponovno dokazalo, da je največja pridobitev osvobodilne borbe, se pravi, bratstvo med slovanskim in italijanskim narodom edini porok za uspešno borbo vsega delovnega ljudstva za njegove pravice; če bi tega bratskega odnosa med Slovani in Italijani v naših krajih ne bilo, bi fašizem vnovič slavil svojo zmago. Tako pa so se morali prepričati, da nazaj ni mogoče, ker je antifašistično ljudstvo vsak čas pripravljeno odločno braniti pridobitve svoje borbe, in da jih tudi vandalski nastopi proti antifašističnim ustanovam ne morejo rešiti usode, ki jih bo doletela prej ali slej.

V tem je krajevni in mednarodni pomen ter uspeh dvanajstdnevne stavke. Več stavka ni imela namena doseči zaradi posebnega položaja, v katerem se nahajajo vse demokratične sile Julijske krajine in Trsta.

Zaradi tega je stavka prekinjena; to se pravi, da se lahko nadaljuje, čim bi se ponovno pojavili dogodki, ki so jo povzročili. Fašizem je doživel poraz: utrpel je nekaj izgub, nekaj banditov je zavezniška vojaška uprava aretirala, zaprla je enega izmed lokalov, kjer so se zbirale organizirane tolpe. A fašizem še ni uničen; potuhnil se je in čaka na ugodnejši trenutek. Reakcija antifašističnega ljudstva na njegova izzivanja in vandalizem je bila tako hitra, prepričljiva in v svoji enotnosti tako veličastna, da mu vsa dobrohotnost civilne policije ni mogla pregnati strahu, ki ga davi. K vsemu pa se je pridružila še nerodnost, da so pred Zavezniško vojaško upravo prehitro pokazali svojo fašistično barvo, tako da so naleteli na batine zavezniškega vojaštva in vojaške policije. Voditelji so se sicer hoteli opravičevati, a dejstvo ostane, in dvomimo, da jim bo privzgojeni machiavellizem mogel to pot v doglednem času pomagati na izgubljene položaje. Pozicije fašizma so torej močno kompromitirane, a njegovi kadri so ostali nedotaknjeni. Zato mora antifašistično ljudstvo ostati budno na straži. «Naša pokrajina je iz znanih okoliščin mnogo bolj kot kje drugje okolje, kjer se poraja fašizem: neznatno število družin kopiči bogastvo na škodo celotnega gospodarstva in koristi ljudskih množic; okoli njih se zbirajo najreakcionarnejši zemljiški veleposestniki, pravi zasužnjevalci kolonov in polovičarjev po Istri in Furlaniji; okoli teh se zbirajo z rasizmom prepojeni sloji, ki hočejo v imenu namišljene višje civilizacije nastopati kot gospodarji delovnega ljudstva po mestu in deželi, zlasti pa Slovanov». Zato se borba proti fašizmu nadaljuje in mora nadaljevati do njegovega popolnega uničenja.

Zadnji dan stavke

Predvčerajšnjim popoldne je več desettisočglava množica zasedla Sv. Jakob in branila živež stavkujočih pred zaplembo po policiji. Tudi v kulturnem krožku Dugolin je hotela policija zapleniti živila, silna množica pa je to preprečila.

Pri Sv. Jakobu je med tem število zbrane množice še naraščalo in zaman je ameriška policija skušala razgnati to množtvo ljudi. Ljudstvo je kljub vsemu začelo preplavljati središče mesta in tam s svojo navzočnostjo preprečevalo vsakršen podvig južnjaških fašističnih band.

V večernih urah 13. t. m. so se po vseh okrajih vršila množična zborovanja, na katerih je ljudstvo na dolgo in široko razpravljalo o novem položaju in o nasvetu naprednih organizacij, naj zaenkrat prekinejo stavko. Množice so izjavile svojo odločenost, da za vsako ceno nadaljujejo borbo proti fašizmu. Dober del je disciplinirano, toda z obžalovanjem sprejel vest o prekinitvi stavke, drugi zopet — in to je bila velika večina — so se odločili, da po dolgotrajnih in tehtnih diskusijah sprejmejo ta sklep Tako je množica sprejela odločitev, da o polnoči med 12. in 13. t. m. prekine stavko z odločnimi izrazi borbenosti in volje, da neizprosno nadaljuje borbo proti fašizmu.

Tam kjer so največ trpeli, so se najbolj odlikovali

Iz Komenskega okraja smo prejeli sledeče pismo:

Takoj po proglasu generalne stavke, v znak protesta proti fašističnim teroristom, je delavno ljudstvo v našem okraju prekinilo z javnim delom. Zaveda se, da s tem podpira delavce v mestih in kaže povezanost dežele z mestom. Takoj po praglasu splošne stavke se je ustanovil pri Okrajnem odboru začasen stavkovni odbor, ki je takoj začel z delom. V večernih urah so se vršila zborovanja, na katerih so ljudstvu pojasnili pomen stavke. Kmetje so se oklenili sindikalne organizacije, ki je njihov edini zaščitnik. Naši kmetje, ki niso nikdar zaostajali, so se tudi sedaj odzvali. Nabrali so naslednja živila in jih odpeljali v Trst: krompirja 1.849 kg, koruzne moke 355 kg, fižola 261 kg, krušne moke 175 kg, koruze 163 kg, phanega ječmena 117 kg, testenine 40 kg, razne vrste maščob 7.80 kg, riža 10 kg, graha 4.80 kg, zelenega graha 2 kg, stročja 1 kg, skupna količina živeža znača 2985.50 kg; dalje 244 jajc ter 15.550 lir gotovine.

Čeprav so te vasi razdejane in požgane, so vseeno izpolnile svojo dolžnost, ki jim jo nalaga nenehna borba proti fašizmu.

„Tu ukazujemo mi!"

Vsa Brda so složno stavkala, ker vedo, da je bil boj delavcev proti novim fašistom tudi njihov boj. Le redki so bili stavkokazi in oni sebičneži, ki iščejo le svojih interesov in dobička in jih pri tem prav nič ne briga usoda delovnega ljudstva in njih naroda na splošno. V Števerjanu je bilo ljudstvo tembolj složno, ker bi morala po francoski črti ta vas znova pasti v italijansko sužnost. Nezavedna Števerjanka Terčič Anica je hotela peljati v mesto sadje reakcionarjem, ljudstvo pa ji je to preprečilo. Šla je na policijo in to prijavila. Pridrvel je kamion civilnih policistov, ki so aretirali tovarišico Gravner Jožico. Bila je namreč navzoča, ko so Terčičevo ustavili. Ko je ljudstvo to zvedelo, je pustilo delo in priskočilo tovarišici Jožici na pomoč. Zaprlo je policistom pot in zahtevalo, naj jo takoj izpustijo. Policisti so se množice zbali in peljali tov. Jožico na njen dom. Števerjanci pa so obračunali z izdajalko, jo naklestili in končno še ostrigli.

Istega dne se je kamion civilnih policistov ustavil pred gostilno Mužina v Dvoru. Policisti so zahtevali vina. Tovarišica Mužina pa jim je to odbila in dejala: «Sedaj je stavka in ne točimo vina niti civilistom niti vojakom». Policisti so razburjeno dejali: «Mi smo oblast in imamo pravico zahtevati vino». Gostilničarka jim je odgovorila: «Tu smo mi gospodarji, tu mi ukažemo in nihče drugi. Borili smo se zato, da si bomo sami vladali, zmagali smo in hočemo našo zmago uživati. Podrejamo se samo volji ljudstva in nikomur drugemu. Nihče ne bo odločal o nas mimo naše volje».

Policiste je ta odločni odgovor tako poparil, da so prihuljeno odšli.

Kovinarji:

„Čakajo nas nove borbe"

Enotni sindikat kovinarjev je naslovil na svoje člane v času, ko se vračajo na delo, naslednji poziv:

Borba delovnega ljudstva proti nasilju fašistične reakcije je dosegla ob proglasitvi splošne stavke 1. julija in po opustošenju prostorov naših sindikalnih organizacij in demokratičnih organizacij svoj višek. Ljudstvo je kakor en sam mož nastopilo proti požigalcem in plenilcem ter člo v borbo na tržaške trge in ulice. Vi, tovariši kovinarji, ste bili kakor vsekdar v prvi bojni črti.

Stavka, ki je zakonito sredstvo po vsem svetu, bi morala zadostovati, da bi bile sprejete pravične zahteve večine proti nasilju histerične in neodgovorne manjšine, ki je pohitela v napad, ker je vedela, da je ne bo kaznoval.

Splošna stavka je prekinjena, a ni končana. Borba se nadaljuje! Mi se bomo borili, kakor se znajo boriti kovinarji.

Ta splošna stavka bo ostala zapisana v zgodovini kot največja in najbolj solidarna množična manifestacija kar jih pomni Trst in Julijska krajina. Teh dvanajst dni trdne borbe je pokazalo, kolikšna je naša moč in sila, ki sta se skovala v zvezi s kmeti in vsem ljudstvom.

Kovinarji!

Naša borba je zadobila globok pomen in ves resnično demokratični svet je bil in ostane ob naši strani To našo moč, to našo silo, bodo naši sovražniki vedno bolj občutili v prihodnosti: čakajo nas nove borbe, ker naša prihodnost je še na kocki!

Vedno naprej za pravice delovnega ljudstva in za emancipacijo delavskega razreda!

Živela solidarnost med delavstvom in kmeti!

Živeli Enotni sindikati!

Direktivni svet

Ljudstvo bo tudi samo poiskalo zločince

V trgovini goriškega antifašista je eksplodiral peklenski stroj, katerega so nastavili CLN-ovski zločinci

Niti štiri ure po prekinitvi splošne stavke t. j. 13. t. m. ob 3.30 zjutraj so CLN-ovske tolpe s peklenskim strojem uničile trgovino električnih predmetov G. Prestento na korzu Roosevelt št. 41. Močna eksplozija je razdejala vso trgovino; škoda znaša več stotisoč lir. Zunanja in notranja vrata, okvirji, šipe, vse je razdejano. Uničenega je na stotine električnih žarnic in drugega materiala.

Eksplozija je prebudila vse mesto. Silen zračni tlak je pokvaril v okolišu več sto metrov mnogo žaluzij in v stanovanjih so popokale številne šipe.

To novo razdejanje na škodo gospodarja, ki je znan kot protifašist in iskren prijatelj Slovencev, se je zgodilo v glavni prometni ulici blizu poslopja CLN-a. To je že drugi primer uničevanja, ki ga načrtno izvajajo fašistični šovinisti proti znanim italijanskim protifašistom, ki podpirajo Slovansko italijansko antifašistično unijo. Prvi tak primer je bila trgovina Sansa, ki je imela dvojezični napis.

Kot običajno je policija prišla na mesto po izvršenem zločinu. V Gorici nadaljujejo CLN-ovski teroristi nemoteno svoje akcije in ni nobenih znakov, da bi jim policija prišla na sled, dasiravno so ljudske množice zlasti v času splošne stavke stalno opozarjale merodajne oblasti, odkod ti pogosti zločini in kje je treba iskati krivce. Nasprotno smo bili priča, da je civilna policija izvršila v nekaj dneh številne aretacije antifašistov in mirnih prebivalcev samo zato, ker je dobila njih biltene in letake o stavki, v katerih so bili izrazi ogorčenja proti policiji, ki ni do danes ničesar ukrenila proti razširjanju fašističnega razbojništva.

Na koncu omenjamo, da je prizadeti gospod g. Prestento dobil do sedaj več grozilnih pisem, s katerimi so njemu kakor mnogim drugim poštenim Italijanom, ki so za bratstvo med Slovenci in Italijani, napovedali tako zvani italijanski «patrioti» maščevanje in smrt zaradi naklonjenosti do Slovencev in Jugoslavije. Tem bolj smo upravičeni iskati resnične krivce vseh zločinov okrog CLN, ko ugotavljamo, da tajna radio postaja Venezia Giulia hujska večer za večerom CLN-ovske šoviniste, naj obračunajo z italijanskimi antifašisti, ki so «venduti» zato, ker se bratijo s Slovenci.

V Preserjih so solidarni

Žene iz vasi Vipavsko-Preserje so za časa čtiriletne, krvave borbe pomagale in sodelovale pri vsakem delu za narodno osvobodilno vojno. Zato se tudi danes zavedajo svojih dolžnosti in borbeno vztrajajo do dokončnega uničenja fašizma.

Zavedne žene so darovale za stavkujoče delavce 104.80 kg živeža denarja pa 1842 lir.

Žene ostalih vasi naj posnemajo žene Vipavskih Preserij, katere so s tem dejanjem pokazale solidarnost kmeta in delavca.

Primorski umetniki francoskim intelektualcem v zahvalo

Člani Slovenskega narodnega gledališča za Trst in Primorje — igralci in režiserji — izrekamo spoštovanim francoskim intelektualcem vso svojo iskreno zahvalo za moralno pomoč v naši borbi v smislu Vašega manifesta za priključitev Trsta Jugoslaviji.

Ves čas italijanske okupacije je prestajal naš človek, posebno v Trstu, nadčloveške muke, ko so ga fašisti streljali in mu zažigali streho nad glavo samo zato, ker je Sloveneo.

Nam slovenskim igralcem so leta 1920, največje slovensko gledališče v Trstu, ki si ga je narod sam postavil odtrgujoč si od ust, uničili z ognjem.

Od leta 1927 dalje se slovenska beseda ni smela več čuti niti na cesti, a kaj šele da bi smeli gojiti svojo umetnost v lastnem jeziku. Vsi slovenski gledališki ljudje iz Trsta in cele Primorske so bili brutalno prisiljeni razkropiti se širom Evrope.

A zdaj po srečno zaključeni vojni proti fašizmu in nacifašizmu, ki ste ga na svoji koži v obilni meri okusili tudi Vi, spoštovani francoski intelektualci, smo se slovenski igralci zopet povrnili v svoj rodni Trst, da tu nadaljujemo svoje kulturno poslanstvo med svojim narodom.

Toda namesto da bi nam ZVU (Zavezniška vojaška uprava), ki upravlja to ozemlje, nudila svojo pomoč, ko smo zaprosili, naj nam odstopi eno izmed številnih gledaliških dvoran, ki jih še danes upravljajo bivše fašistične ustanove, v zameno za naše, po istih fašistih požgano slovensko gledališče, smo naleteli pri ZVU le na nerazumevanje in odklanjanje.

Nasprotno. Prav te dni neofašistične bande spet vandalsko uničujejo naše kulturne domove, krožke, knjigarne in knjižnice in to pred očmi policije ZVU, ki celo ščiti to sramoto dvajsetega stoletja.

Ne najdemo besed, spoštovani francoski intelektualci, ki bi dovolj izrazile naš gnev nad vsem tem.

Prav tako nas globoko zaleva tudi sedanja mednarodna diplomacija, ki se igra s politiko interesnih sfer ter nas po tolikem trpljenju hoče spet postaviti pod tuje gospostvo, kljub temu da se je naš narod tako odločno postavil v borbi ob stran zaveznikov za osvoboditev Trsta in vsega Primorja.

Naša Primorska je požgana in gospodarsko ter kulturno uničena. Nad 42.000 naših mrtvih izpričuje našo voljo — Slovencev in Italijanov — po združitvi z Jugoslavijo. Ali zdaj naj bi bila tako zvana internacionalizacija naše zasluženo plačilo?

Spoštovani francoski intelektualci, hvala Vam!

(Sledi podpis.)

Trst, 8. julija 1946.

«Borimo se dalje!»

Tržiško ljudstvo je ob koncu stavke ponovno izrazilo voljo za nadaljevanje borbe proti fašizmu

Predsinočnim je Tržič zopet oživel in še enkrat pokazal svoje pravo lice. To sijajno tržiško ljudstvo, ki se je tako odločno upiralo nemškemu okupatorju in njegovim hlapcem in ki je dalo partizanski vojski toliko svojih sinov, je še enkrat preplavilo mestne ulice ter še enkrat pokazalo, kakšna je njegova volja. Množice so se vsule iz hiš in se zgrinjale iz bližnjih vasi na glavni trg. Z zastavami, simboli bratstva, so odločno korakali bivši partizani, iz njihovih oči je sijala odločnost in trdna volja, ne dopuščati nikomur, da bi izzival. Povorka je krenila s trga po vseh mestnih ulicah. To ni bila povorka, to je bil val ljudi, pripravljenih na vse. Po svojem odhodu po mestu se je povorka vrnila na trg. Tam je množicam spregovoril neki delavec in jih pozval, naj sprejmejo nasvet antifašističnih organizacij, ki menijo, da je treba prekiniti stavko in se vrniti na delo. Govornik je med drugim dejal:

«Dolžnost ZVU je pokreniti potrebne korake, da se prepreči razvoj neofašizma in nasilje njegovih tolp. Sicer bomo prisiljeni odklanjati sleherno odgovornost za vse, kar bi se utegnilo pripetiti v bližnji bodočnosti. Mi nočemo več fašizma in se ne bomo več pustili trajno izzivati. Mi še nadalje vztrajamo na onih zahtevah, ki smo jih postavili ob začetku stavke: aretacijo koljačev, njihovih mandantov in voditeljev CLN-a, ki pripravljajo pogoje za vstajenje. Mi se vračamo na delo, toda to še ne pomeni, da se odpovedujemo dolžnosti antifašistov, boriti se proti fašizmu na vse načine in kjer koli se pojavi».

Po govoru je povorka še enkrat krenila po mestu in se razšla.

Tudi tokrat je delovno ljudstvo pokazalo, da se mu ne more nihče upirati, če je strnjeno. Pokazalo je, da je Tržič trdnjava naprednih množic, da noče biti več zasužnjena, da hoče živeti skupno s svojim zaledjem. Policije sploh ni bilo blizu. Le kasneje so angleški vojaki zaustavili in napadli skupino manifestantov, ki je prihajala iz Panzana. Policija se je opogumila šele tedaj, ko so pozno v noč oboroženi vojaki zasedli trg. Tedaj se je civilna policija šela brutalno znesla nad onimi manifestanti, ki so se skušali vrniti na trg. To je zelo razkačilo tržiško ljudstvo. Policija je tudi streljala. Ranjenih ni bilo toda mnogo so jih pretepli.

Ljudstvo se je razšlo trdno odločeno, vztrajati do kraja, dokler ne doseže tistih idealov in ciljev, za katere se je borilo za časa fašizma, pod nemško okupacijo in v zadnjem letu zavezniške uprave.

Pomoč slovenskega ljudstva stavkujočim v coni A

Nabiralna akcija za stavkujoče delavstvo Trsta in ostale cone A zavzema vedno večji obseg. Delavstvo daruje večino svojega zaslužka v znak solidarnosti s stavkujočimi v coni A, kmetje pa darujejo tudi živež.

Na množičnem sestanku delavcev in nameščencev tovarne «Iskra» v Kranju so sklenili, darovati svoj enodnevni zaslužek 62.000 din kot pomoč stavkujočim v Trstu.

Čevljarna Žiri in njen sindikat sta zbrala za stavkujoče 5000 din, sindikalna podružnica elektrarne Vinko Majdič je zbrala za stavkujoče delavstvo 4750 din, mladina strokovne nadaljevalne šole za oblačilne obrti na šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani pa je darovala za stavkujoče delavstvo Trsta 1000 din in za siromašno primorsko mladino 2000 din.

Tržaškemu ljudstvu je treba dati pravice, ki mu pripadajo

Aleš Bebler o stavki in ureditvi tržaškega vprašanja

Pariz, 13. — Aleš Bebler, pomočnik ministra zunanjih zadev, je na vprašanje urednika pariškega lista «Ce soir» o dogodkih in o težkem položaju v Trstu, dal sledečo izjavo:

«Že deset dni je, odkar traja splošna stavka v Trstu, Tržiču, Gorici, Krminu, Gradiški, to se pravi na vsem področju pod anglo-ameriško upravo. Niti teror profašistične civilne policije niti Andersove četniške in fašistične čete — nič je ne more razbiti.

Ta stavka je logična posledica politike, ki jo vodi že več kot leto dni zavezniška vojaška uprava v teh mestih in v vsej Julijski krajini pod njeno upravo. Ta stavka je splošni protest proti tej politiki, je živa obsodba te politike

Takoj po umiku jugoslovanskih čet je ZVU v nasprotju s sklepi beograjske pogodbe razpustila krajevne in pokrajinske osvobodilne svete, ki si jih je ljudstvo samo ustvarilo v času borbe, jih utrdilo za ceno številnih žrtev, padlih v borbi proti fašizmu, in jih kasneje potrdilo s svobodnimi volitvami. Toda ZVU ni razpustila samo organov ljudske oblasti, temveč jih je v večini nadomestila s starimi, Mussolinijevimi; vzpostavila je fašistične zakone, ki so bili v veljavi do leta 1943. Namesto ljudskih sodišč je postavila ZVU nova, ki jih tvorijo stari fašisti. Izdala je zakon, po katerem lahko sodijo vojnim zločincem samo za zločine, ki so jih zagrešili po septembru 1943. Še več, pooblastila je profašistična, na novo ustanovljena sodišča, naj spet obnove kazenski postopek proti osebam, ki so jih poprej zasledovala fašistična sodišča zaradi protifašističnega delovanja.

ZVU je omejila najosnovnejše demokratične pravice kot svobodo tiska in zborovanja, prepovedala je nekatere protifašistične liste, rekvirirala poslopja protifašističnih organizacij in istočasno dajala v Trstu vzpodbudo za izdajanje številnih profašističnih listov in za osnovanje podobnih organizacij.

ZVU je ustanovila civilno policijo, ki je sestavljena iz starih in najzagrizenejših fašistov, ki so se zlasti odlikovali s številnimi izpadi proti demokratičnim množicam, z uboji antifašistov in z uporabo metod, ki so bile lastne fašizmu, kot na primer mučenje pripornikov v ječah.

Težko je najti v zgodovini ljudstvo, ki bi bilo v plačilo za svojo zvesto borbo na strani zaveznikov prevarano in kaznovano po teh istih zaveznikih na tako nečloveški način.

Demokratični Italijani in Slovenci v Trstu so bili v tednu pred stavko žrtve novih izzivanj, to pot mnogo ogabnejših kot kdaj koli poprej. Sedeži slovenskih in demokratičnih organizacij so bili razbiti in oplenjeni, slovenska knjigarna je bila požgana. Vse se zdi, kot da smo spet v letu 1920. Požig slovenskega Narodnega doma v Trstu je bil predigra v stalno rastoči teror. Vlade Bonomija, Sforze in drugih «liberalcev» so bile liberalne samo do fašističnih tolp. Danes vemo le predobro, kam vodi taka liberalnost.

Toda ali naj ljudstvo dopusti, da se še enkrat ponovi isto?

V kratkem se bo ponovno pričela razprava o ureditvi tržaškega vprašanja. Mislim da bodo pri tem morali upoštevati dejstva, ki sem vam jih prikazal. Mislim, da bodo iz tega morali razumeti zaključek, da mora vsaka rešitev tega problema stremeti, da se za vsako ceno prepreči, da bi Trst kdaj koli postal stalno ognjišče nemirov in fašističnih izzivanj, da bo treba dati tržaškemu ljudstvu pravice, ki mu pripadajo.»

Rovinjsko prebivalstvo tržaškim delavcem

Rovinj je hotel na izreden način pokazati svojo solidarnost z delavci cone A, ki tako odločno branijo interese vsega delovnega ljudstva. V nedeljo zjutraj so manifestirali po mestnih ulicah in vzklikali: kruha in dela za stavkujoče v Trstu! Nato so možje, žene, mladina in celo otroci z veliko požrtvovalnostjo in zagonom nabirali prispevke v denarju in živežu za tržaško delavstvo.

Rovinjski delavci in kmetje so poslali svojim tržaškimi tovarišem: 5.580.85 kg moke, 249.20 kg koruze, 124.60 kg graha, 95.40 kg testenin, 11.70 kg fižola, 3.95 kg masti, 18.30 kg. čiča, 91.75 kg koruzne moke, 18.60 kg sira, 4 kg sladkorja, 2.70 litrov olja, 4 kg krompirja, 1.45 kg salame, 2 kg riža, 351 kg soje, 9.45 kg surovega masla v škatlah, 303 jajc, 100 škatel paradižnikove mezge, 686 škatel tune, sardin in skuš, 1 sod osoljenih sardin in 356 škatel raznih konzerv.

Tudi Narodna zaščita je nabrala 100 kg moke, 10 kg graha, 1 kg masti in 10.000 lir. Rovinjski tovariši so poslali svojim tovarišem v Trst tudi pismo. V pismu izražajo svojim tovarišem občudovanje za njihovo vztrajno borbo ter jim izražajo svojo solidarnost. Pravijo, da je borba tržaških delavcev tudi njihova borba in da so prepričani, da bo kronana z uspehom.

Predstavniki Julijske krajine štirim zunanjim ministrom

Pariz, 13. — Danes so poslali predstavniki naroda JK, ki se mudijo sedaj v Parizu in sicer France Bevk, predsednik Pokrajinskega narodnega odbora JK in Trsta, advokat Pogassi, predsednik Osvobodilnega sveta mesta Trst, Diminić, tajnik Narodno-osvobodilnega odbora za Istro in Destradi, predstavnik Enotnih sindikatov JK, poziv štirim zunanjim ministrom, naj podvzamejo potrebne korake, da se zaščiti prebivalstvo pred fašističnimi nasilnimi tolpami in pred civilno policijo.

V pozivu navajajo vzroke za današnji težki položaj v Trstu in v coni A. Odkar so ustanovili cono A JK, so fašistični elementi vedno bolj ojačili svojo delovnost, ki se je v zadnjem času spremenila v prave pogrome proti antifašističnemu in jugoslovanskemu prebivalstvu in proti njihovim ustanovam in zasebnim stanovanjem.

Civilna policija, ki je sestavljena ne glede na mnogoštevilne proteste, v glavnem iz agentov bivše fašistične policije, raznih Mussolinijevih fašističnih importirancev iz Italije in pobeglih zločincev iz cone B, sodeluje odkrito s temi fašističnimi tolpami in ravna v zaporih z antifašističnimi borci najhuje.

V pozivu končno ugotavljajo, da na žalost do danes niso upoštevali pravičnih zahtev prebivalstva in zato pošiljajo ta poziv štirim zunanjim ministrom, da takoj podvzamejo potrebne mere, da bi se preprečilo nadaljnje trpljenje prebivalstva, ki je toliko prispevalo v skupni borbi proti fašizmu».

Socialistična in komunistična federacija proti protestni manifestaciji

Benetke, 13. AFP. — Socialistična in komunistična federacija sta odklonili, da bi sodelovali na protestni manifestaciji, ki se bo vršila jutri na trgu sv. Marka proti sklepom konference štirih iz razloga, ker take manifestacije preveč spominjajo na podobne nacionalistično fašistične in ker imajo ravno nasproten učinek, kakor je zaželeno.

Stavka v Mehiki

MEHIKO, 13. - AFP — Ves mehiški železniški promet je od včeraj zjutraj zaradi splošne stavke železničarjev popolnoma prekinjen. Stavka je izbruhnila predvčerajšnjem v vsej deželi, ker niso dobili nobenega odgovora na zahtevo po zvišanju mezd.

Ta stavka, ki bi prvotno morala trajati samo nekaj ur, se utegne podaljšati v nedogled, ker so se ji pridružili postajenačelniki, elektrotehniki in telegrafisti. Obe veliki postaji v prestolnici sta polni potnikov, ki nestrpno pričakujejo vzpostavitev prometa. Prekinitev prometa utegne imeti težke posledice za življenje vsega prebivalstva v Mehiki.

«Vztrajajte, mi smo in bomo do konca z vami!»

«Naša pomoč bo sledila do konca, dokler Trst, Tržič, Gorica, trgi in vasi do razmejitvene črte, ki sta jo predlagali sovjetska in naša delegacija, ne bodo priključeni FLRJ».

Tako so napisali delavci v tovarni vezenih plošč v St. Petru na Krasu, boreč se z demokratičnim množicam Trsta in priložili še 60.000 lir s pripombo: «To naj potrdi, da je vaša borba — naša borba. Vztrajajte!»

Tako čuti delavec, tako čuti kmet, tako čuti aktivist, tako čuti tesač, ki kljub julijski vročini teše tramove za ogrodje hiš, katere so požgali tisti, ki danes v zavezniških oblekah z značko C. P. streljajo na stavkujoče v coni A in Trstu; tako čuti pastir, ki danes nova pase za zdaj še majhne črede po svobodnih planinah in z mladostnim navdušenjem prepeva: «Hej brigade» in «Na juriš», tako glasno, da s kobariških in tolminskih planin odmetva čez Kras vse tja do Trsta. Tako čuti stonosemdesttletna Leskovčeva mama iz Postojne, ki je na povratku iz Trsta takole dejala: «Ne vem ali se jim je zmešalo, da postavljajo take «črte». Vse se mi zdi, da jim je bog zmešal jezike kot takrat v Babilonu. Drug drugega več ne razumejo. In to naj bodo «modri» zunanji ministri treh velikih zavezniških držav? Nuorci so, nuorci, pa ne ministri.»

Tako čuti mlada vdova iz Il. Bistrice, katere mož je dal življenje za priključitev Trsta Jugoslaviji, ki je govorila takole: «Dala sem svojega moža, dale smo sinove in domove, damo tudi življenje, če treba, toda od naše borbe in od našega ne odstopamo.»

Tako čuti tovariš Hodnik Kristjan, ki je dal 2.000 lir za stavkujoče. Tako čuti vse ljudstvo cone B, ki ne govori, ne frazari, ne blebeta neumnih, ampak je trdno pograbilo za krampe, lopate in sekire, za kose, srpe in plužnice in zdaj dela.

Ko bere v časopisih, da se delavstvo v Trstu dobro drži, je pripravljeno pomagati, ne s praznim govoričenjem, ampak z dejanjem.

Prosvetno društvo Trnovo v Il. Bistrici je priredilo v ta namen kulturno prireditev in od čistega dobička odstopilo 10.000 lir za stavkujoče, sindikalne podružnice istotam so zbrale 13.921 lir v ta namen, delavci sindikalne podružnice železničarjev v St. Petru na Krasu so odstopili enodnevno plačo in po en obrok kosila. To so na masovnem sestanku odobrili z besedami: Naše delavce v Trstu moramo podpreti; oni se borijo za skupnost in s tem tudi za nas.

Ljudstvo postojnskega okraja pa se je masovno odzvalo akciji za pomoč stavkujočim. Tako je bilo dosedaj nabranega 32 stotov 96 kg raznih živil, 244 mesnih konzerv, 610 jajc in 292.170 lir. Poleg tega je bilo v okraju 22 masovnih zborovanj, na katerih je ljudstvo ogorčeno obsojalo predloge o raznih razmejitvenih črtah, ki jih je «zamislil» g. Bidault.

Okraj Il. Bistrica pa je dosedaj nabral 37 stotov in 36 kg raznega živeža, ter 266.000 lir.

Kaj bi rado s tem dokazalo primorsko ljudstvo?

Ko je za časa borbe prišel partizan v kako hišo, so mu takoj odstopili zase skuhan zajtrk ali kosilo. «Mi bomo že kako, saj smo doma,» so navadno povedali borcem. Enako danes. Bomo že kako, pravijo. Tisti, ki stavkajo, ne smejo biti lačni, oni so borci na položaju za naše pravice. Naj svet sliši in vidi veliko krivico, ki jo hočejo naprtiti primorskemu ljudstvu.

«Zabite in zarukane» kmete so nas prej imenovali «kapitalistični demokrati», toda takemu «zarukanemu in zabitemu» kmetu ni prišlo na misel niti takrat, ko je na smrtni postelji delal oporoko, da bi svojo hišo razdelil na pol med dva sinova. «Če bosta pametna, lahko vseeno živita skupaj,» je dejal.

To je naša modrost, ki nas je vodila v teku borb in nas vodi tudi danes. Motijo se vsi tisti, ki nas mislijo še nadalje držati vklenjene s «svojimi črtami». Prav te dni se kaže odločna volja vsega primorskega ljudstva. Ne boste nas, ne damo se! Primorska je eno samo živo utripajoče srce. Del tega srca hočejo odtrgati, odrezati in ga «dati» za nagrado tistemu, ki je petindvajset let pil našo kri, se redil in debelil od naših žuljev. Da bi dopustili kaj takega danes, ko čez ves svet veje duh demokracije? Ne! Stokrat ne! Krvaveli smo že dovolj iz tega srca. Vi, ki sedate za «zelene mize», kot je vaš diplomatični izraz, vedite, da se ne boste več šalili in norčevali z nami. Mi smo danes moč, in to moč bomo tudi pokazali!

935.283 ton blaga za Jugoslavijo preko Trsta

Dne 7. julija je minilo leto dni, odkar je prvi trgovski parnik iztovoril v tržaški luki blago UNRRA-e za Jugoslavijo, To je bil «Josse Billingsley», prvi trgovski parnik, ki je po zaključku vojne vplovil v Trst. Od tega dne so ladje redno prevažale blago za Jugoslavijo in sicer 180 parnikov v skupni teži 935.283 ton. Vršilec dolžnosti šefa UNRRA-e za Jugoslavijo g. Benson Fischenbach je izjavil, da se je z otvoritvijo tržaškega pristanišča za Jugoslavijo možnost pošiljk podvojila.

Razen Jugoslavije se poslužuje tržaškega pristanišča tudi Avtrija, ki je dobile 127.930 ton pošiljk od UNRRA-e, nadalje Čeŝkoslovaška in Madžarska.

Sklicujejo se na nikdar spoštovana načela

Med prvo svetovno vojno je postavil Wilson, predsednik Združenih držav, 14 točk, na katerih naj bi slonel bodoči mir. Med temi točkami je bila ena, ki je predvidevala samoodločbo narodov. Takratna tako zvana demokratična Italija je vodila najostrejšo borbo proti temu, da bi se ta načela uveljavila, ker je bilo to nasprotno z njenimi imperialističnimi cilji. Še danes živijo nekateri italijanski politiki, ki so bili takrat ministri, kakor n. pr. Orlando, Sforza in Nitti, ki jih je sedaj narod ponovno izvolil za svoje predstavnike v ustavodajno skupščino. Ako listamo po starih italijanskih listih, najdemo ogorčene članke proti Wilsonu in Društvu narodov. Takratna Italija je vodila najbolj imperialistično zunanjo poliiko in je bila še celo užaljena in razočarana, ker ni mogla proti vsem načelom pravičnosti povzročiti še več krivic svojim sosedom.

Danes se sklicujejo na Wilsonova načela isti ljudje, ki so po prvi svetovni vojni vodili najostrejšo borbo proti uresničenju teh načel. Proti vsem načelom pravičnosti in poštenja je Italija izsililila rapalsko pogodbo in iztrgala Jugoslaviji Primorsko in del Kranjske, kjer so bili Slovani v veliki večini.

Ponovno smo dokazali, da je Primorska nedeljiva enota in tudi danes vztrajamo na tem. Po Wilsonovih načelih bi morala pripadati zato vsa Primorska Jugoslaviji.

Nikdar ni slovansko ljudstvo Primorske priznalo z rapalsko pogodbo vsiljene krivične meje in je vztrajalo skozi 25 let v borbi proti okupatorju. Zato ni naše ljudstvo tudi nikdar priznalo spremembe, ki so nastale v narodnostnem in gospodarskem pogledu zaradi priključitve te pokrajine Italiji. Leta 1918 smo zaman zahtevali plebiscit, danes ga pa moramo odklanjati, ker bi bil plebiscit izdajstvo nad 42.000 padlimi Primorci, ki so dali svojo srčno kri zato, da priborijo svobodo Primorski, in ki ne bi mogli sedaj več glasovati. Odklanjamo ga tudi zato, ker je Italija nasilno izgnala, preselila in premestila nad 100.000 Slovanov, naselila pa nad 200.000 Italijanov iz starih pokrajin.

Še plebiscit ni bil priznan Primorski v letu 1918, ko je to zahtevala Jugoslavija, ki je bila zaveznica zmagovalcev, potem je smešno zahtevati da pristane na delni plebiscit zmagovita Jugoslavija in sicer na zahtevo premagane osne velesile.

Bili smo navajeni na to, da so italijanski odgovorni politiki zahtevali revizijo mirovnih pogodb v korist Madžarske in Avstrije in v škodo Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije, pri tem pa pozabili, da bi bila najbolj pereča ravno revizija mirovnih pogodb z Italijo, ki je proti volji domačega prebivalstva anektirala Primorsko in Južno Tirolsko.

Sklicevanje na načela, ki jih je Italija sama tako brezobzirno poteptala po prvi svetovni vojni, je zlobna ali politična neumnost. Saj vendar svet ne pozabi vsega tako hitro.

Tudi doprinos Italije k skupni zavezniški stvari po 8 septembru ni mogel izbrisati in popraviti vsa zla, ki jih je napravila Italija s svojim fašizmom. Vendar je pa dosegla, da so z njo postopali nesorazmerno mileje kakor z Nemčijo. Odstop Brige in Tende Franciji je teritorijalno malo pomembna korektura meje, izguba dodekaneških otokov je samo vrnitev grškega ozemlja Grški in izguba Primorske je samo poprava krivične imperialistične rapalske pogodbe. Obdržala je vso južno Tirolsko, čeprav so bile avstrijske zahteve upravičene. Pri reparacijah in pri drugih finančnih in gospodarskih ukrepih se je Italija dobro izvlekla. O kolonijah niso zunanji ministri sklenili še ničesar, odložili so vprašanje za eno leto. Doba kolonialne politike se je preživela, zato ker zahtevajo danes tudi afriški in azijski narodi svobodo. Tudi Italija bo morala priti do tega spoznanja. Zato lahko menimo, da niso sklepi pariške konference za Italijo niti ponižujoči niti pretrdi, temveč dobrohotni in ji jemljejo samo ozemlja, ki so ji pripadala kot posledica njene imperialistične politike.

Jugoslavija pa je s svoje strani lahko upravičeno razočarana zaradi sklepov pariške konference. Zahtevala je to, kar bi ji moralo pripadati po pravici. Vendar so ostala izven meja Jugoslavije popolnoma slovenska ozemlja kakor Slovenska Benečija in del Goriške. Za Trst in del Istre so pa našli rešitev, ki nas ne more nikakor zadovoljiti. Po vseh naših velikih žrtvah, izgubah in škodi bi bila taka rešitev velika nepravičnost.

Ti sklepi so povzročili v Italiji val neupravičenega ogorčenja proti ZSSR, Franciji, Angliji in ZDA, kar je posledica ogorčene nacionalistične gonje, katero so že mesece vodile skoraj vse italijanske stranke s pomočjo svojih glasil, z lepaki, po radiu, na zborovanjih in sestankih. Namesto da bi vzgajali narod v novem duhu demokratične prizanesljivosti, ga vzpodbujajo in gonijo v šovinizem. To se utegne pozneje hudo maščevati nad samimi strankami, ker bi to znalo biti seme novemu fašizmu, kakor je bila politika raznih Sforz in Giolitijev po prvi svetovni vojni, hote ali nehote, kal, iz katerega je zrastel italijanski fašizem.

Ako si upa odgovorni ministrski predsednik in zunanji minister premagane države De Gasperi govoriti o sosednem slovanskem narodu kot o narodu «kozjih pastirjev», potem res ne vemo, kaj naj pričakujemo od oseb, ki so bile do včeraj še fašisti in ki obožujejo fašizem še danes. Edini odgovor na tako izzivanje in žaljenje je, da ga ne moremo imeti za drugo kot za prenapeti izrodek 2000 letne kulture s fašistično miselnostjo, oblečenega v demokristijanski plašč.

Pred nami ležijo lepaki zadnjih dni, kateri ščuvajo italijanski narod na odpor in poveličujejo 2000 letno kulturo italijanskega naroda, češ da je bila to že kultura, ko se oni tam preko še rodili niso. So to lepaki znanega šovinistične miselnostjo, oblečenega v demokristjanski plašč.

Že leto dni trajajoča šovinistična gonja je rodila obilne uspehe. V Trstu, Gorici in Pulju so fašisti in reakcionarji sežigali, razbijali in izropali sedeže antifašističnih organizacij, trgovin in zasebnih stanovanj. Ubijali, ranili in pretepali so znane antifašiste in vse to pred očmi civilne policije, ki pa ni ukrenila ničesar. Na vse to je pravo domače antifašistično ljudstvo odgovorilo s stavko, ki je borben odgovor na ta vandalizem. Ljudstvo je pokazalo s tem, da bo znalo braniti svoje demokratične ustanove in da se ne boji nadaljnjih hudih žrtev.

S takimi izzivanji in vandalizmi se ne pustimo premotiti. Naš narod ne piše zgodovino preteklosti, temveč hoče ustvarjati zgodovino bodočnosti, ki pa ne sme sloneti na sovraštvu med narodi, temveč na bratstvu in na socialni pravičnosti. Mnogo je takih, ki danes tega še ne razumejo, upamo pa, da bo kmalu prišel dan, ko bodo ljudje spregledali in v bratskem objemu hvalili to, kar še danes nekateri zavračajo.

Dr. K. C.

Primorskim učiteljem

Opozarjamo vse učitelje, ki so bili pod bivšo fašistično vlado odpuščeni iz službe ali predčasno upokojeni iz političnih razlogov ali zaradi ukinitve slovenskih šol, da je ZVU izdala splošni ukaz št. 60. Na podlagi tega ukaza lahko omenjeni učitelji zaprosijo za ponoven sprejem v službo.

Zato naj vsi prizadeti v dvojniku sestavijo prošnjo v italijanščini na navadnem papirju. Vsa potrebna pojasnila dobe prizadeti pri Odboru za odpuščene javne uslužbence, v ulici della Zonta 2, I, kjer naj oddajo tudi svoje prošnje. Isto morajo sestaviti tudi oni učitelji, ki so take prošnje pri omenjenem odboru že oddali ter vdove ali dediči že umrlih prizadetih učiteljev. Zato je potrebno, da se vsi prizadeti včlanijo v Udruženje odpuščenih javnih uslužbencev. Odbor tega udruženja bo nudil prizadetim vso potrebno pomoč pri reševanju njihovih prošenj.

Solidarni z nami

Za plačilo krivično naložene globe so prispevali: N. N. iz Trsta 100 lir; N. N. 100 lir; A. P. 100 lir; Lidija Šuban 100 lir; Dordolo Luiza 100 lir; Marija Ferjančič 100 lir; Valerija Jejčič 100 lir; Toži 200 lir.

Pripravljalni tečaj

Pri kulturnem krožku «Chimici» se bo vršil brezplačen poletni pripravljalni tečaj za prvi razred srednjih šol. Tega tečaja se lahko udeleže učenci in učenke s sledečimi pogoji:

1. spričevalo V. razreda osnovne šole.
2. spričevalo o spremu v prvi razred srednje šole.

Tečaja se lahko udeleže tudi učenci, ki niso napravili izpita za sprejem v prvi razred srednje šole in ki bodo morali delati ponavljalni izpit. Tečaja se lahko udeleže samo sinovi članov kulturnih krožkov. Vpise sprejema tajništvo kulturnega krožka «Chimici» od ponedeljka 15. t. m. do sobote 20. t. m. vsak dan od 16 do 19. ure.

Strelske vaje

Gorica, 13. (VZN). — Sporočajo, da bodo na strelišču 88. divizije, ki leži v področju južno od Sv. Martina na Krasu, vzhodno od Sredipolja in severno od Vižovelj in Ronkov, imeli vežbe v streljanju 15. julija od 10. do 14. ure in 16. julija od 8. do 15. ure.

GLASBENA MATICA. V torek dne 16. t. m. ob 17. uri se vrši v društvenih prostorih odborova seja. Prosimo točnosti.

OD TRIGLAVA DO JADRANA

Brda

BRICI ZA POČITNIŠKE KOLONIJE

V Brdih bodo v kratkem odprli kolonijo, kjer bo letovalo 100 otrok tržaških delavcev. Ljudstvo Brd je žal teh otrok, in jih podpira, ker se zaveda težkega življenja tržaških delavcev in njih družin.

Vas Števerjan se je obvezala, da bo podprla kolonijo s 1410 kg suhe hrane in 41 litrov mleka dnevno. Prav tako vasi Medana, Vipolže, Brestje-Figovca in še mnoge druge v Brdih.

Do danes so se vasi celega okraja obvezale za 3279 kg suhe hrane 26.000 lir, večjo količino sadja in mleka.

Idrija

MLADINA ZA OBNOVO

Tudi mladina iz rudarskega mesta Idrije marljivo dela pri načrtni obnovi na Vojskem. Ko me je pot zanesla na Vojsko, sem z veseljem opazoval, kako so mladinke kopale pesek, mladinci pa kopali temelj novi hisi tov. Vončini Filipu v Mrzli rupi. Ostala mladina je spravljala kamenje in odvažala ruševine. Tud v Kotlu je mladina pomagala, da bi hitreje pokrili hiso in hlev.

Posebno mladinca Koler Cveto in Vidmar Franc sta bila zelo marljiva. Med mladinkami so se najbolj postavile tovarišice Koler Štefi, Kavčič Marija in Ogrič Irma.

Minulo nedeljo je bilo mladinsko zborovanje, na katerem je tov. okrajna tajnica Z. M. J. K. poudarila pomen prostovoljnega dela, na podlagi katerega bomo postali politično in gospodarsko neodvisni. Mladina si je iz svoje srede izbrala svojega komandanta — odpuščenega borca, ki bo znal kakor v borbi tudi v obnovi pravilno voditi našo mladino. Mladina iz I. rajona je podarila zastavo II. delovni mladinski brigadi. Obljubili so vzesto čuvati podarjeno zastavo, pod katero hočejo obnavljati naše požgane domove. Veselih obrazov se je 44 mladincev in mladink z zastavo na čelu odpravilo na udarniško delo na Vojsko.

Tudi v vas Lokve je šlo 8 mladink na prostovoljno delo. Enako je sklenilo oditi 10 mladink in mladincev na obnovo ceste Postojna-Ljubljana.

Mladina iz idrijskega kotla je s tem dokazala, da hoče zvesto slediti smernicam tovariša maršala Tita, ki nam jih je dal v poslanci na Novo leto.

F. V.

Bovec

VES BOVŠKI OKRAJ SOLIDAREN S TRŽAŠKIMI ANTIFAŠISTI

Takoj, ko se je razširila vest o fašističnih zločinih v Trstu, se je tudi v Bovcu ustanovil okrajni stavkovni odbor z zastopniki vseh ljudskih organizacij. Splošna stavka je 1. julija zajela vsa podjetja obnovitvenih del po vaseh, na cestah, na žagah, vse mahanične in kovaške delavnice, trgovine in zadruge ter ves promet. Vse zavedno bovško ljudstvo je pripravljeno gmotno in z živežem podpirati stavkujoče delavstvo.

Tudi 40 kvalificiranih delavcev iz Rezije, zaposlenih na Žagi, so — solidarni z vsem ostalim delovnim ljudstvom — prekinili z delom. Prebivalstvo z Žage je pripravljeno samo vzdrževati te delavce tako dolgo, dokler se splošna stavka nadaljuje.

Št. Peter na Krasu

GASILSKA VESELICA

Dne 29. junija so Št. Peterčani slavili žegnanje. Gasilci in fizkulturniki so priredili veselico s plesom. Ta dan je prvič javno nastopila šentpetrska godba na pihala. Na Titovem trgu je v dopoldanskih urah prav dobro zaigrala nekaj komadov. Osnovala se je šele sedaj pod okriljem prosvetnega društva «Pivka». Največ pohvale gre bratoma Korošec, ki sta se z vnemo in navdušenjem oprijela te naloge in vztrajno prebredla težave in ovire. Najti, popraviti in preskrbeti je bilo treba instrumente, zbrati med ljudstvom godce. Upoštevati je treba, da večina godcev ni poznala niti godbene teorije. Napravili so tudi stojala za note in podij za dirigenta. Sedaj imajo 25 instrumentov. Upajo pa, da se bo v kratkem orkester povečal. Tako bo imel Št. Peter svoj lastni, popolni orkester in naši muzikanti nam bodo v bližnji bodočnosti pod mojstrskim vodstvom kapelnika tov. Korošca nudili marsikak užitek.

Lep dan je privabil tudi mnogo okoličanov, ki so se udeležili tombole na prostem. Proti večeru je bila plesišča polna mladih, veselih parov.

Gasilci si bodo s čistim dobičkom nabavili gasilsko opremo, fizkulturniki si pa že dolgo žele nogometno žogo. Naše žene so čisti dobiček, ki znaša okrog 30.000 lir, namenile obnovi.

Livek

PRAZNIK SV. PETRA IN PAVLA

Prvič po osvoboditvi izpod nacifašistov smo letos kar najslovesneje praznovali žegnanje pri naši podružni cerkvi sv. Petra in Pavla. Na slavnost je prišlo tudi mnogo ljudi iz Soške doline in Slovenske Benečije. Na ta praznik so vaške žene in mladinke okrasile tudi grobove padlih partizanov.

Prosvetno društvo «Planinka» je imelo v popoldanskih urah kulturno prireditev s trodejanko «Dva na samce».

Prireditvi je sledila prosta zabava, med katero so žene in mladina zbrale 1200 lir, ki bodo šle v prid stavkujočim antifašističnim delavcem v naših mestih.

Govor maršala Tita ob 5. obletnici črnogorske vstaje

Cetinje, 13. Tanjug — Maršal Tito je prispel včeraj s svojim spremstvom v Črno Goro. Na meji so ga pozdravili zastopniki vlade, člani črnogorske skupščine in velika množica ljudstva.

V odgovoru na pozdrav predsednika črnogorske skupščine Raščoviča se je maršal Tito zahvalil za prsrčen sprejem in med drugim tudi dejal:

«Že dolgo sem želel obiskati Črno Goro, zemljo, ki je skupno s Srbijo veliko doprinesla kot oporišče za operacije v narodno osvobodilni borbi».

V Bijelom Polju, ki je bilo okrašeno z sastavami in cvetjem, je govoril maršal Tito veo tisočglavi množici, in se spominjal hude borbe iz leta 1942-43, ki so jo vodili v tej deželi najboljši črnogorski sinovi in junaki Srbije.

«Vse naše pridobitve so nastale po neštevilnih žrtvah in rekah krvi in če se danes najde še kdo, ki mu to ne ugaja, ne more to biti nihšče drugi, kot samo sovražnik naših narodov. Na pribobitve naše borbe nismo samo ponosni mi, ampak bodo ponosna tudi bodoča pokolenja».

Maršal Tito je poudaril, da nova Jugoslavija napreduje z orjaškimi koraki izboljšanju življenjskih pogojev svo, jih narodov». Pristavil je:

«Ustvarili smo si svojo državo, ki so jo podkopali in ošibeli hudi narodnostni spori in tako dosegli bratstvo in edinost med našimi narodi. Danes so Slovenci in Hrvati ponosni na napredek, ki ga je dosegla Srbija in Črna Gora, kakor so tudi Črnogorci in Srbi nestrpni, da pride Slovensko Primorje do svoje pravice.

Povsod beležimo koristen duh tekmovanja v delu, ki teži za splošnim blagostanjem. Vse narodne sile prispevajo k splošnemu uspehu. S tem velikim delom se vsi mi trudimo, da si zgradimo boljše življenje in da se ne zadovoljmo samo s tem, kar smo že nekač imeli, ampak da izvršimo nove velike pridobitve, ki bodo ustrezale našim naporom in našim velikim žrtvam».

Maršal Tito je nato nadaljeval svojo pot v Kolašin, kjer ga je navdušeno sprejelo nad 5.000 ljudi. Tu se je dolgo razgovarjal z materami padlih borcev.

Ustanovitev komisije za internacionalizacijo tržaške luke

Pariz, 13. AFP. — Zasedanje konference štirih zunanjih ministrov je bilo zaključeno ob 21.15 uri. Byrnes odpotuje danes iz Pariza in bo prispel jutri v Washington.

Do 19 ure so ministri preučevali poročila namestnikov. Razpravljali so o manj važnih vprašanjih in naleteli le na redke težave. Poročilo namestnikov obsega 6 točk:

Svet ministrov je sklenil, sklicati za sestavo tržaškega statuta odbor, ki bo določil podkomisijo za preučevanje internacionalizacije pristanišča.

Pomorske klavzule, ki se nanašajo na Grčijo in Jugoslavijo, na osnovi katerih so odstopili ladjo «Savoia» Grčiji kot kompensacijo za ladjo «Helas», izgubljeno v vojni. Jugoslaviji bodo izročili 5000 ton ladjevja.

Z gospodarskimi klavzulami v pogodbah se bodo lahko okoristile vse države, ki so prekinile diplomatske odnose s premaganimi državami.

Byrnesov predlog, po katerem bi morala Jugoslavija jamčiti za oskrbovanje z vodo, živili itd. nekaterih obmejnih con, so odbili.

Sprejeli so nekatere manj važne predloge, kakor na primer ureditev imetka ZN v Italiji in vprašanje umetnin. Te predloge bodo predložili 21 narodom v dokončno rešitev. Namestniki bodo zaključili dokončno poročilo o vprašanju pogodb v petek in ga bodo nato preučili štirje ministri, ki bodo nato prešli na vprašanje nemškega premoga. Molotov je podprl Bidaultov predlog, po katerim bo Svet četvorice pooblastil nadzorstveno komisijo v Berlinu, da določi odbor izvedencev. Le-ta bo pripravil do 10. avgusta poročilo za nadzorstveno komisijo v Berlinu, ki ga bo predložila štirim zunanjim ministrom pred 1. septembrom. V tem poročilu bodo predloženi ukrepi za povečanje nemške proizvodnje premoga in njegovo kar najbolj učnikovito distribucijo.

O Avstriji je Molotov predlagal, da bi preučili štiri sledeče točke:

1.) vprašanje beguncev;
2.) denacifikacijo Avstrije;
3.) ukrepe za dokončno ločitev Avstrije od Nemčije;
4.) upoštevanje Molotovljevega predloga, po katerem naj bi se rešilo najprej vprašanje denacifikacije in potem šele vprašanje beguncev. Prav tako je sovjetski minister zahteval, naj bi vse štiri točke preučili hkrati, ker tvorijo celoto in ne — kakor je predlagal Byrnes — da bi tri prve točke ločili od četrte. Byrnes je predlagal, naj dado medzavezniškemu odboru v Berlinu navodila za ustanovitev osrednje uprave, kar bi ustrezalo potsdamskim sklepom. Pristavil je, da Posarje ne bo podvrženo ukrepom o osrednji upravi. Molotov je zavrnil, da ne bi smeli združiti obeh vprašanji, nakar je Bevin ugotovil, da sporazum ni mogoč. Tako je to vprašanje ostalo nerešeno.

Bidault je predlagal, naj bi povabili k razpravljanju o nemškem vprašanju razen štirih velesil še sledeče države: Belgijo, Luksemburg; Nizozemsko, Češkoslovaško, Poljsko in Dansko.

Medtem ko je bil Byrnes za predlog, je Molotov odgovoril, da se ne smemo prenagliti z razpravljanjem o nemškem vprašanju in da ne smemo delati sklepov preveč na lahko. Bevin, ki je predsedoval seji, je nato ugotovil, da je dnevni red izčrpan. Sestanek za vse je odrejen 29. julija v Parizu.

Tako je bilo zasedanje Sveta zunanjih ministrov zaključeno, ne da bi bilo objavljeno kako poročilo.

Bevin, Molotov in Byrnes odpotovali iz Pariza

London, 13. (VZN) — Minister Bevin se je vrnil v London s konference zunanjih ministrov v Parizu. Tekom dneva sta odpotovala iz Pariza tudi Molotov v Moskvo in pozneje Byrnes z Združene države.

Velik del uradništva britanske, ameriške in sovjetske delegacije je ostal v Parizu, da bo pripravil dokumente za mirovno konferenco 29. julija.

Sestanek namestnikov

Pariz, 13. AFP — Namestniki zunanjih ministrov so se sestali danes ob 16. uri. Z dvemi ali tremi dodatnimi sestanki tehničnega značaja bodo zaključili delo konference.

SIDNEY. Zaradi suše, kakršne ne pomnijo že 50 let, so zaklali približno 20 milijonov ovac v jugozahodnem Qeenslandu.

Ilija Ehrenburg o Ameriki

Pariz, 13. - AFP — «Lahko je opevati in hvaliti Ameriko, toda težko je zasmehovati jo, kakor jo je težko razumeti», piše veliki ruski novinar Ilija Ehrenburg ob povratku iz ZDA, kjer se je mudil dva meseca.

Pravi, da si je zopet ogledal v Ameriki čudovite stvari in množico malih praktičnih predmetov, ki dvigajo gmotno stopnjo življenja.

O fantastični plati newyorškega življenja trdi, da je najlepša stvar duševno bogastvo ameriškega naroda, mladega naroda, ljudi, ki včasih spominjajo na otroke. Ta narod je napravil čudovite pridobitve na tehničnem področju in prepričan sem, da bo ustvaril visoko novo človeško kulturo.

Ameriški narod je resnično inteligenten. Spontanost, marljivost in energija tega naroda nenehno naraščajo in bodo človestvu pomagali na poti k sreči».

Sovjetski novinar omenja nato stališče in kritike nekaterih Amerikancev in pravi:

«Nisem razžaljen, pač pa se razburjam nad Amerikanci, ki nas obrekujejo. V bistvu je manjša razlika med stališči dveh vlad do novinarjev, kakor pa med stališči novinarjev do vlad, katerih so očitni sovražniki in ki pišejo stvari, preden prekoračijo ocean.

Ehrenburg izraža svojo zagrenjenost nad lažnimi vestmi, ki se vsak dan pojavljajo v ameriškem tisku. Izkoriščajo vsak mednarodni prepir, da dokažejo, da je vojna med ZDA in mojo državo mogoča, jaz pa imam pravico na ves glas zakričati: «Ne! Ta vojna ni mogoča za junake, ki so padli pred Stalingradom in za tiste, ki so dali svoje življenje v Normandiji in ki tvorijo najboljše jamstvo za mir. Ameriški narod, zatrjuje Ehrenburg, noče vojne! Zakaj se torej moramo prepirati? Ali nismo dve ogromni državi, dva velika in plemenita naroda, ali mogoče res obstajajo tako globoka nasprotstva med nami? Lahko odgovorim: ne!

Loči nas samo pregrada, ki jo ustvarjajo z obrekovanji, kater h namen je pripraviti tretjo svetovno vojno. Gonja tiska je zelo nevarna, ker bralec ne more zvedeti, kaj se stvarno dogaja v Rusiji. Ne ve, da mi ljubimo mir, pač pa utegne verjeti, da imamo Rusi velike načrte proti Ameriki, proti kulturi in proti miru. Vse to je propaganda, ki je samo škodljiva za mir in varnost v svetu».

Anglo-ameriško stališče podpihuje teror v Španiji

New York, 13. Tass. — Odbor, ki se bori za svobodo v Španiji, je poslal Trumanu in Byrnesu pismo, v katerem pravi, da anglo-ameriško stališče, ki je proti prekinitvi odnošajev s Španijo po ZN, podpihuje fašistični teror v Španiji.

Odbor zahteva nemudoma prelom s to državo. V zvezi z umorom sindakalnega voditelja kovinske industrije v Malagi prosi odbor ameriško vlado, da preko svojih zastopnikov v Madridu podvzame vse potrebne korake, da se zajamči varnost španskih antifašistov, ki so zaprti v Francovih ječah.

Osebne izkaznice - prizivne komisije

(Nadaljevanje)

Tega protislovja se je zavedla Z.V.U. sama, ki ga je skušala po svojem predstavniku polk. Bowmanu vsaj deloma premostiti in omiliti z dvema ukrepoma in sicer:

z internimi, neobjavljenimi inštrukcijami je polk. Bowman odredil, da se imajo za stalno bivajoče pred 1. majem 1945 one osebe, ki so prekinile svoje stalno bivanje v Trstu zadnjih 7 let pred 1. majem 1945, češ da so se taki ljudje samo telesno odstranili iz Trsta, prisiljeni po izbruhu vojnih dogodkov, a da so duševno še vedno ostali povezani s Trstom;

pozneje je polk. Bowman na tiskovni konferenci dne 12. novembra 1945 poudaril *da ni treba jemati dobesedno stalno bivanje pred 1. majem 1945 v Trstu, ker da imajo pravico do izkaznice štev. 1 tudi osebo, ki so bile dlje časa odsotne iz Trsta* (polk. Bowman ne precizira število let), če dokažejo, da so iz *tehtnih* vzrokov morale zapustiti te kraje pred 1. majem 1945, da so vedno imele Julijsko krajino za svojo domovino in so imele namen vrniti se, kakor hitro bi ti vzroki odpadli. Po drugi strani pa osebe, ki so se nahajale 1. maja 1945 v teh krajih samo začasno in niso nikoli nameravale stalno živeti na tem področju, nimajo pravice do takih izkaznic.

Polkovnik Bowman je poudaril, da je treba vsak posamezni primer podrobno preučiti. Dejal je, da je možno, da se zaradi naglega izdajanja izkaznic vrše razne napake in krivice. Pristavil pa je, da bo Z. V. U. skušala storjene napake čimprej popraviti.

To so pametne misli najvišjega predstavnika Z. V. U. v coni «A», ki bi bile morale služiti njegovim podrejenim organom kot obvezna navodila. To pa se žalibog ni zgodilo, gajalo.

Osebne izkaznice so se izdajale v dveh poslovalnicah: v telovadnici v ulici della Valle ter v ulici San Carlo št. 2. V zadnjem imenovanem uradu so se pobude polk. Bowman-a včasih upoštevale, največkrat pa se niso upoštevale. Zgodilo se je, da je prosilec izposloval od službujočega zavezniškega častnika v poslovalnici upoštevanje navodil polk. Bowman-a in da mu je bilo dovoljeno, da je mogel pred angleško policijo F. S. S., po pričah dokazati, da so ga fašizem ali sploh politični vzroki pregnali pred 15 - 20 leti iz domačega kraja (Trst) ali Julijske krajine, nakar so dotičnemu izdali izkaznico štev. 1. Za ta dokaz je bilo treba letanja in napora. Večinoma pa v tej poslovalnici niso bili uradniki dovzetni za pobude polk. Bowman-a. V poslovalnici v ulici della Valle pa se uradništvo sploh ni oziralo na načela polkovnika Bowman-a, izražena na omenjeni tiskovni konferenci, temveč se je držalo samo pismenih navodil, katera so se nanašala na odsotnost zadnjih 7 let pred 1. majem 1945, kakor smo že gori povedali. Sredi decembra 1945 je bila izdaja novih izkaznic za tržaško prebivalstvo v glavnem zaključena, nakar je v ulici čel poslovati enoten urad v izdajanje Riva 3 novembre št. 1 za izdajanje tekočih izkaznic za zamudnike in nove prišleke. Ta urad se je še manj oziral na pobude polk. Bowman-a, kar velja tudi za danes. Vzrok temu je med drugim tudi to, da je uradno glasilo «Glas Zaveznikov» že 17. decembra 1945 napovedalo ustanovitev posebnega sodišča, ki bo odločevalo v takih spornih primerih z osebnimi izkaznicami. To sodišče pa je bilo v obliki posebnih komisij ustanovljeno šele z ukazom polk. Bowman-a z dne 13. maja t. l. štev. 129 o katerem bomo govorili pozneje.

(se nadaljuje)

V Istri otvorjene nove italijanske in hrvatske šole

Beograd, 13. Tanjug. — Prosvetni oddelek Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Istro je dosegel lepe uspehe pri svojem vzgojnem delu v Istri.

Na vsem ozemlju Istre so ustanovili celo vrsto osnovnih italijanskih in hrvaških šol. Otvorili so 251 hrvaških šol, katere obiskuje 22.851 dijakov in 64 italijanskih šol, katere obiskuje 6.600 dijakov. Za zgraditev šolskih poslopij so porabili 5 milijonov lir.

V Istri so po vojni otvorili tudi 12 hrvaških srednjih šol in 18 italijanskih.

Dosegli so izvrstne uspehe s svojim vzgojnim delom širokih ljudskih mas. Ustanovili so tudi 176 prosvetnih domov, 11 okrajnih in 58 vaških čitalnic. Na tem ozemlju je delovalo 120 amaterskih gledaliških skupin, 15 pevskih zborov in 28 glasbenih društev.

Na Reki so otvorili narodno gledališče.

Nova italijanska vlada

Rim, 13. AFP — Štiri stranke, demokrščanska, socialistična, komunistična in republikanska so se sporazumele o novi vladi in so se včeraj ponovno sestale zaradi razdelitve ministrskih položajev.

Nova vlade je sledeče:

Predsednik ministrskega sveta in notranji minister: De Gasperi, demokristjan.

Zunanje zadeve: Pietro Nenni, ki bo ostal minister brez listnice do podpisa mirovne pogodbe. Do tega časa bo De Gasperi vodil ministrstvo zunanjih zadev.

Pravosodje: Gullo, komunist.

Prosveta: Gonnella, demokristian.

Državni zaklad: Corbino, neodvisen.

Finance: Scoccimarro, komunist.

Vojska: Facchinetti, republikanec.

Zunanja trgovna: Campilli, demokristian.

Javna dela: Romita, socialist.

Povojna pomoč: Sereni, komunist.

Pošta telegraf: Scelba, demokristian.

Sklenili so, da bo v vladi tudi en republikanec kot minister brez listnice.

Ministrstva mornarice, letalstva, in kmetijstva ima v rokah demokrščanska stranka, medtem ko so ministrstva za industrijo in za delo izročili socialstom.

De Gasperi bo predložil dokončno listo nove vlade predsedniku republike De Nicoli.

Voditelj komunistične stranke Togliatti je izjavil, da ne bo član nove vlade, ker hoče posvetiti vso svojo dejavnost organizaciji stranke.

Dobra srca

Godina Alojz je daroval v počastitev spomina umrlega Godine Milana 300 lir v prid sirot padlih partizanov.

Žene iz Spodnje Branice darujejo ženi pokojnega Karla Klačarja iz Sv. Ivana 667 lir in 20 lir za tiskovni sklad.

Namesto cvetja na grob Grgič Vinkota iz Padrič so poklonile vse organizacije 4.500 lir za pomoč družinam stavkujočih.

Josip Škabar in Pahor Romano darujeta 300 lir za kolonije delavskih otrok.

RADIO TRST II.

NEDELJA, 14. JULIJA

7 pestra glasba; 7.25 k... 7.30 vesti v ital.; 7.45 vesti ... 9.30 kmetijska oddaja; 10 sv. ... iz Sv. Justa; 10.15 pridiga ... 10.30 sv. maša iz Sv. Justa; 11 ... deljski glasbeni spored; 12 ... na glasba; 12.30 pestra ... 12.45 napoved časa - vesti v ... 13 vesti v ital.; 13.15 glasbeni ... red; 13.30 slovenske narodne pesmi; 14 pregled vesti; 14.05 kmetijsko ... predavanje; 17.30 otroška ura; ... predavanje; 18.15 simfonična glasba; ... ba; 19 BBC v slov.; 19.15 vesela ... ura: skeči; 19.45 plesna glasba; 20 ... napoved časa - vesti v slov.; 20.15 ... vesti v ital.; 20.30 operna glasba.

Odg. urednik DUŠAN HREŠČAK

MALI OGLASI

FIAT 626 skoraj nove gume ... prodaja. Trst, via Pasquale Revoltella 6.

KOMPLETNO SPALNICO, vzmeti, žimnice iz volne, za 38.000, moderno spalnico, omara z 4 vrati, kuhinja valni stroj, radio in moderno ... njo prodam zaradi selitve. Viale Raffaele Sanzio 20, I. Trst.

HIŠO, dvo ali trisobno z vrtom v okolici Trsta — najraje v Rojanu ali pri Sv. Ivanu — kupim takoj. Ponudbe na naslov: via S. Lazzaro 15, Castonzo, p. III.

Pevski praznik v Gabrovici pri Komnu

Dne 29. junija je bil v Gabrovici pri Komnu koncert zborov komenskega okraja, na katerem sta sodelovala še pevski zbor odreda Ja iz Brestovice in radijski komorni zbor iz Trsta.

Gabrovica je dala za časa osvobodilne borbe mnogo žrtev, za srečo pa je ostala vas cela, medtem ko sta sosednja Tomačevica in pa Komen popolnoma razdejana. Domači fantje so lepo okrasili prostran prostor pod lipami s trobojnicami s peterokrako zvezdo in pripravili lep oder za masovni nastop pevskih zborov.

V imenu kr. NOO in domačega prosvetnega društva «Ljubo» je pozdravil nekaj tisočglavo množico učitelj tov. Cotar. Po vzorno deklamirani pesmi «Mi vstajamo» je spregovoril množici tov. Venturini, ki je žel za svoje navdušujoče izvajanje mogočen aplavz. Sledil je nato spored.

Prvi je nastopil mešani pevski zbor iz Skrbine pod vodstvom pevovodje Ščuka Antona. Zbor sicer ni mnogoštevilen, vendar sem ugotovil pri tem nastopu viden napredek in uspeh. Potrebno pa je, da se aktivizira za petje vsaj še deset do petnajst pevcev in pevk, da bo zbor dosegel še posebno zvočnost.

Burno pozdravljeni so nato nastopili tovariši odreda JA iz Opatjega sela, ki so pod spretnim vodstvom znanega dirigenta Doreta Matula odpeli štiri pesmi. Zbor sicer ni mnogoštevilen (32 pevcev) vendar dosega lepo zvočnost in je v tehničnem pogledu na zavidljivi višini. Pred kratkim so gostovali v Ljubljani in žeh svoda lep uspeh. Nad vse je hvalevredno, da se pojavljajo na naših prireditvah kot gosti, kjer lahko pokažejo, kako je treba podajati bodisi umetno, narodno ali partizansko pesem.

Nato je nastopil pevski zbor iz Preserja pod vodstvom pevovodje Copiča Jožeta. Glasovno je precej dobro izenačen in sledi svojemu pevovodji na vsak njegov mig. Na oko so lepo učinkovale enotne obleke pevk.

Sledil je moški zbor iz Kobjeglave. Zelo mi je ugajal način dirigiranja tov. Reharja Franca in lahko rečem, da ni zbor pel samo ubrano, temveč se je poglabljal v skladbe, hoteč čim nazorneje podati njih vsebino. Potrebno pa bi bilo, da tudi v Kobjeglavi pričnejo z mešanim zborom.

Pod vodstvom Cotarja Jožeta so nastopili pevci iz Gorjanskega. Malo jih jo, a vendar so se potrudili, da so dali vse iz sebe. Le tako naprej!

Pevski zbor iz Komna vodi tov. Stanko Zidarič, ki hodi iz Sempolaja v Komen k pevskim vajam. Vsekakor je to velika požrtvovalnost. Pevski zbor je glasovno dober in je žel od poslušalcev vse priznanje.

Sempolajci so nastopili pod vodstvom pevovodje tov. Stanka Zidariča najprej z moškim zborom in nato še z mešanim. Moški zbor razpolaga z odličnimi tenorji in potrebno bi bilo še nekaj fundamentalnih basov, da bi bila zvočnost vseh glasov izenačena. Mešani zbor zveni prav dobro in je bil izmed vseh nastopajočih pevskih zborov najštevilnejši. Sempolajcem vsa čast!

Kot zadnji je nastopil radijski komorni zbor iz Trsta. Pisati o tem mzboru bi bilo odveč, kajti, kdo ga ni še slišal pri oddajah v tržaškem radiu? Menim pa, naj bi nastopal samo v zaprtih prostorih, da bi ne prišel ob dobro ime pred nerazsodno publiko pri nastopih na prostem.

Nato so vsi zbori, to je 242 pevcev in pevk, odpeli štiri pesmi, ki so jih vodili tovariši: Zidarič, Ščuka, Cotar in Copič. Lahko trdim, da je celoten program, bodisi posameznih zborov ali pa masovnih, dosegel prav lep uspeh in želim le, da bi pevski zbori komenskega okraja organizirali še to poletje v kakem drugem kraju podoben nastop.

Pertot Milan

«INTRA» d. z o. z.

TRST, Via Roma 22

ima v zalogi PO ZELO UGODNIH CENAH

vse vrste žebljev za mizarje, kolarje, čevljarje in tapecirarje, žico črno, svetlo in pocinkano, pločevino črno, pocinkano in iz medi, bakra ter cinka, veliko izbiro orodja za obrtnike in higijenskih predmetov, raznovrstne predmete za gospodinje, veliko izbiro posode iz aluminija in emajlirane, električne kuhalnike, hladilnike, štedilnike kompletne in dele iz litega železa, litoželezne kotle itd. itd.